

На 5 април 2012 г. се навършват **50 години от закриването на последните концлагери** на комунистическия режим в България край Ловеч и Скравена. На същата дата през 1962 г. Политбюро на ЦК на БКП начело с Тодор Живков тихомълком взима решение да закрие своето тайно творение, което създава през 1959 г. Причината е, че в партийната върхушка гръмва скандал за убийствата в лагерите и това застрашава властта на Живков.

Сайтът **Държавна сигурност.com** отбелязва годишнината с публикуването на поредица, която разкрива малко известни или забравени факти за последните лагери на комунизма. Материалите са час от документалната книга на журналиста Христо Христов **„Секретното дело за лагерите”**, която наскоро издателство „Сиела” преиздаде.

В **част 1** от поредицата беше представена политиката на комунистическото управление след 9 септември 1944 г. за създаване на концлагери в страната и въдворяването на „политически опасни лица” в тях, както и на хора, оценявани от ДС като потенциални врагове на „народната власт”.

Част 2 е посветена на началото на лагера край Ловеч през 1959 г. В нея се осветляват разпорежданията на близкия на Тодор Живков зам.-министър на вътрешните работи ген. Мирчо Спасов за създаването на изключително тежък и жесток режим.

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 05 Април 2012 09:21

В част 3 са описани едни от най-зловещите убийства, извършени в лагера – тези на известния музикант Александър Николов – Сашо Сладура, на бащата на певицата Богдана Карадочева – търговеца Иван Карадочев и на бившия депутат от БЗНС „Никола Петков“ Любен Боянов.

⋮

В хода на образуването през март 1990 г. дело за лагерите Прокуратурата на въроръжените сили установява, че съществуват изключително малко запазени архиви за лагерната система по времето на комунизма. По тази причина се съсредоточава върху последните лагери край Ловеч и Скравена, за които е открита по-пълна архивна документация. Военните прокурори установяват, че през лагера са преминали най-малко 1500 души, а убитите са най-малко 155 души, като за 147 от тях са открити смъртни актове.

От събраните над 550 свидетелски показания прокуратурата доказва, че смъртните актове са подправяни с фалшиви диагнози. През 1991 г. магистратите изготвят обвинителен акт, в който се посочва, че са събрани доказателства за умишлените убийства на 14 души. Сред тях са убийствата на известния музикант Александър Николов – Сашо Сладура, търговецът Иван Карадочев, баща на Богдана Карадочева и бившия депутат от БЗНС "Никола Петков" Любен Боянов.

Ликвидирането на Иван Карадочев

От тримата само за Иван Карадочев е открито предложение за въдворяване в лагера. То представлява скалъпен донос с недоказани от правосъдието обвинения. Предложението до МВР е подготвено от столичното управление на МВР на 15 ноември 1960 г. В него се казва, че Карадочев въпреки, че не членува политически партии е бил "явен привърженик на фашистката власт и движел изключително сред вражеска среда". Обвинен е в незаконна дейност като частник-кожухар.

Възбуденото срещу него дознание предвижда поправителен труд до 6 месеца, но това

50 години от последните лагери на комунизма. Част 3: Жестоки убийства

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 05 Април 2012 09:21

според милицията било малко. На 19 ноември 1960 г. със строго поверителна заповед № 60 за въдворяване в ТВО зам.-министърът на вътрешните работи ген. Мирчо Спасов утвърждава изпращането му край Ловеч му за срок от една година. Иван Карадочев е въдворен на 8 декември 1960 г. 15 дни по-късно той вече не е сред живите.

В лагера след като човекът на ДС Газдов се запознал с досието му започнал да крещи: "Частник, частник!". Началникът на обекта Цвятко Горанов твърди: "С Карадочев разговарях на кариерата, оплакваше се, че е болен и ме молеше за инсулин. Не знам кога и при какви обстоятелства е починал". Оцелелият лагерист Кръстьо Николов обаче заявява: "Димитър Цветков (един от бригадите биячи, б. а.) уби бащата на Богдана Карадочева. Когато стана това бях извикан в щаба. На плаца видях как Цветков го бие. Карадочев беше седнал с опрян гръб на една развалена вагонетка. Димитър Цветков със силни ритници в областта на сърцето и с няколко дряннови тояги в областта на главата го довърши."

Лагеристът Тодор Минков допълва: "Карадочев го оставиха да умре в бараката. Той умря от нанесения му побой." В акт за смърт № 69 на името на Карадочев срещу дата на смъртта е записано 23 декември 1960 г. Като причини за смъртта е поставена диагноза диабет.

Убийството на Сашо Сладура

The image shows a handwritten document, possibly a death certificate or medical report, with multiple sections and signatures. The document is written in Cyrillic and includes fields for name, date, and various medical or administrative notes. The text is dense and difficult to read due to the handwriting and the complexity of the form. The document is titled "АКТ" (Act) and "СМЪРТ" (Death). It contains several numbered sections, likely corresponding to different parts of the report or the deceased's history. The document is signed by several individuals, including a doctor and an official.

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 05 Април 2012 09:21

Александър Николов – Сашо Сладура е роден през 1915 г. в Плевен. Син е на известния паркостроител инж. Георги Николов, един от създателите на Борисовата градина. Със заповед № 234 от 15 септември 1961 г. на Мирчо Спасов Сладура е изпратен в Трудовата група-Ловеч. В дългият списък от лица в заповедта Сашо Сладура е първи. За него няма предложение както изисква законът, нито прокурорско съгласие.

На завършилия италианското училище в Пловдив, френския колеж в столицата и Пражката консерватория музикант през 1954 г. му е отказано софийско жителство. Любимец на публиката в ресторант "България", където е принуден да свири, след като разформирова Царския симфоничен оркестър, в който работи, Сладура е с преброени дни в лагера – само 11 след заповедта за въдворяването му той е убит.

Още с пристигането си като начало Газдов му дава да тегли по плаца един валяк от 250 кг и нарежда на бригадира Шахо Циганина да го бие и контролира. Според свидетелски показания Газдов е малтретирал Сашо Сладура и пред стоя, псувайки го, че е измислил 100 вица за Вълко Червенков. При разпитите различни лагеристи твърдят, че освен Шахо са го били и бригадирите Димитър Цветков и Благо Магарето.

Лагеристът Васил Стоилов твърди: "Шахо Циганина непрекъснато го налагаше. Вечерта по целия гръб и задни части имаше синини от ударите. На другия ден изпратиха Сашо на работа на голямата кариера. Бях бръснар и около 14.30 ч. го взех от забоя, за да го обръсна. Тъкмо го обръснах и камбаната на лагера започна да бие. Това означаваше, че всички трябва да се строим на плаца.

Тръгнахме натам, Сашо се влачеше. В същото време с една вагонетка пристигна Шахо, носеше тояга. Скочи от вагонетката и се насочи към нас. Когато мина покрай Сашо Шахо внезапно нанесе силен удар в тилната част на Сладура и последният падна на земята и не мръдна."

Георги Атанасов от Варна – Жоро Варната (използван като фелдшер) допълва разказа за Сладура: "Когато го докараха в лагера, дежурният надзирател го прати при мен да го запиша в дневника-журнал. Каза ми, че има язва. Видях го мъртъв след няколко дни. Дежурният надзирател ме извика около 17 ч., за да установя смъртта на лагерист.

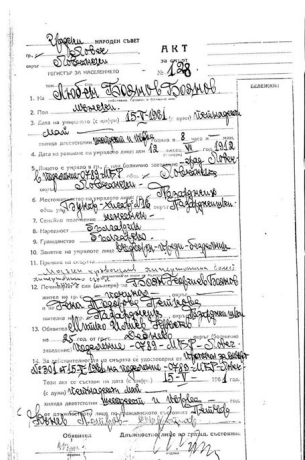
Написано от Христо Христов
Четвъртък, 05 Април 2012 09:21

Отидох до тоалетната, където обикновено държах труповете. Този път трупът не бе в сламеник, както се постъпваше обикновено, а просто беше поставен върху дървена тарга. Видях, че това е Сашо Сладура.

По цялото му тяло имаше рани, включително и по главата. Имаше съсирена кръв, която ми даваше основание да мисля, че раните са причинени още същия ден по всяка вероятност в следствие на побой с тояга. След това дежурният ми донесе готов смъртен акт на името на Александър Николов и аз прибавих причината за смъртта: сърдечен удар или нещо подобно, тъй като диагнозата язва е несъвместима като причина за смъртта с оглед на краткия му престой в лагера."

В смъртен акт №272 на Градския народен съвет Ловеч е отбелязано, че Александър Николов е починал на 26 септември 1961 г. Мястото – Трудовата група - кариерата, Ловешко. Срещу причина за смъртта е вписано – ангина пекторис (стенокардия, б. а.).

Краят на депутата Любен Боянов

Любен Боянов, роден в с. Црънча, Пазарджишко на 12 юли 1912 г. е юрист през 1946 г. в VI Велико Народно събрание от БЗНС „Никола Петков“. В архива на Народното събрание са запазени стенограми от острите му пререкания с тогавашния премиер Георги Димитров за серия от убийства в Пазарджишка околия в навечерието на изборите.

С присъда № 775 от 19 декември 1947 г. на Пазарджишкия областен съд Боянов е осъден на 1 година тъмничен затвор и лишаване от права за 2 години. Това обаче явно не е достатъчно. С протокол №30 от 25 юли 1952 г. МВР го въдворява в ТВО-Белене за срок от 5 години. На 8 януари 1958 г. Мирчо Спасов предлага бившият депутат да бъде

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 05 Април 2012 09:21

превъдворен за още 1 година.

Следва заповед за превъдворяване отново за 1 година, подписана от министър Георги Цанков от 10 януари 1959 г. След решението да се закрие Белене Любен Боянов е освободен.

Той обаче не е забравен задълго. Със заповед № 85 от 29 април 1961 г. Мирчо Спасов нарежда да бъде изпратен в лагера в Ловеч за 1 година. Върху съпроводителното писмо Мирчо Спасов е сложил резолюцията: "Да се постави на най-тежката работа в кариерата!"

В лагера Боянов заварва голяма група земляци от Пазарджик, които му обясняват режима и го предупреждават да внимава и да изпълнява заповедите.

Лагеристът Петър Трендафилов си спомня: "Той започна да ни успокоява, че ще пише където трябва и положението ще се подобри. На проверка Газдов и Горанов го извикаха. Газдов му каза: Дойде ли ми? После го попита дали пак ще пише и ще се оплаква по София. Любен му отговори, че ще пише, където трябва. Тогава Газдов започна да го налага, като се измори започна Горанов. Когато и той се измори извика бригадирите да го бият."

Александър Златарски допълва картината: "Особено ревнив към Любен Боянов бе Газдов. На вечерна проверка двадесетина дни след пристигането му Газдов го изкара пред строя и заедно с Горанов започнаха да го бият. След това го биха Шахо, Димитър Цветков. Биеха го по тялото, докато в един момент Газдов го заудря по главата. Боянов падна с викове: "Убийци!"

Спас Тодоров продължава: "Вечерта Любен не можа да умре. На сутринта беше изпратен на голямата кариера. Виждах го, че едва върви, крепяха го няколко човека. Какво е станало пред деня не знам, но вечерта го върнаха на една дървена тарга. Личеше, че е бит още, но бе полужив. Главата му беше подута и само в кръв, даже беше и посинял. Личеше, че е още жив тъй като мърдаше главата си. Но ясно бе, че няма да го бъде. Още вечерта той бе сложен в един чувал и го хвърлиха зад помещението, при тоалетните."

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 05 Април 2012 09:21

Лагеристът Тома Узунов описва какво се е случило на кариерата: "На сутринта след боя Газдов попита къде е Любен и нареди, че трябва да отиде на обекта. Там го оставиха, лежеше на камъните. Неговият бригадир Димитър Цветков го ритна и той падна на чакъла."

Самият Газдов се оправдава: "За мен всички бяха криминални, даже и Любен Боянов, бивш депутат от БЗНС "Никола Петков". Запомнил съм го, защото е бивш лагерист от Белене и в Ловеч го докараха като изменник. Запомнил съм го, защото се наложи по данни от досието му да го разобличавам пред стоя, че не е политически, а изменник. Как почина не знам. Предполагам, че от преумора от тежка работа."

В акт за смърт № 128 е посочено, че Любен Боянов е починал на 15 май 1961 г. В причини за смъртта са изброени мозъчен кръвоизлив, хипертонична болест, хипертонично сърце, грип. Срещу графата занятие преди да бъде въдворен е записано – безделник.

СЛЕДВА: Конспирацията с труповете на жертвите.